

Tolnai Ottó

A tavasz hírnöke¹

Behúzódok a buszmegállóba. Mert szállingózni kezdett a hó. És nincs semmi a fejemen. Otthon felejtettem a kalapom. Pedig szeretem. És különben is szel-
lőztetni kellene olykor. Nem a fejemet. A kalapom. És éppen ilyen ítéletidőben.
Igen, éppen ilyen ítéletidőben kellene sétáltatnom nyúlszőr kalapomat. Mert a
múltkor valami vékony, pókhálószerű fonalkákat vettem észre rajta. Azt hittem,
pók hintázott át a folyosó fogasa felett, ám ahogy le akartam söpörni, kitűnt, a
molyok szövedéke. Miközben letisztítottam a semmis pöszmetet, apró, lyukszer-
ű rágások nyomait fedeztem fel rajta.

Szinte hallani véltem, ahogy a moly eszi, abrakolja a finom nyúlszőrt.
Különös, amikor a fejemen van, miért nem hallom vad abrakolásukat. Földbe
gyökerezett a lábam. Mert hát az igazság az, hogy valamiféleképpen kedvelem
a molyokat, meg hát munka-, illetve művésztársaimnak is tudom őket egyik,
ún. mega-kísérletemben, nevezetesen a giccs gobelinek dekonstrukciójában.
A molyok által félig felzabált giccs gobelinek ugyanis egy pillanatban művé-
szeti tárgyakként kezdtek ragyogni nekem. Mozogni, élni. Mert minden igazi
műalkotás él. Ez a legfontosabb ismérve. Hogy él. Ha a moly beleesik a giccs
gobelinbe, csodálatosan megéled az. Értékes, élő műalkotássá lesz. Az antikvá-
riusok, ószeresek, kupecsek, guberálók, zabrálók már tudják, minden gobelin
érdekel, amelybe a molyok már belepetézték, illetve a molyok bármiféle nyoma,
mozgása, pusztítása, kisebb-nagyobb telepei észlelhetők bennük. A moly, mint
a rózsatetű a rózsza rózsaszínét, átveszi a fonál, a motívum színét. Láttam már
gobelin, amelyben nincs is már fonál, egyetlen egy szál sincs, jóllehet a csokor,
a zsánerjelenet akárha érintetlen volna, csak éppen nem a fonál tartja a motívu-
mot, a csokrot, a zsánerjelenetet, hanem a moly. Közben mintha beszélne,
csevegnének, csak nem mozdulnak. Illetve csak finom tűnél is finomabb foga-
ik... Ha hosszabban nézed, csak akkor veszed észre, fénye kissé zsírosabb, az
egész pedig, mondom, csodálatosan, szinte megdöbbenően élő. Talán egy új

1 A Jelenkor Kiadónál megjelenő, *Szeméremékszerek 2. A tanyasi tékából* című kötet fejezete

eljárásról, egy új művészetről kellene beszélünk e gobelinek kapcsán... Igaz, e megakísérlet esetében arról nem esett szó, hogy ezek a színes, élő molytelepek akár ellenem is fordulhatnak. És példának okáért láthatatlan gyémántfogakkal éppen az én nyúlszőr kalapomat kezdjék el támadni, kezdjék perforálni, bombázni ritmikusan, zabálni mohón... A molyos galériám a Homokvár pincejében található, ott érlelem, festetem újraélő színekkel gobelinjeimet... Te is a pincébe vonultál, mondja Jocó, mint a gombások... De mondom, azzal, bamba művész, nem számoltam, belém is belém eshet...

Szóval többször kellene használnom, ítéletidőkben le-föl sétáltatnom a kalapomat. Szeretem a használt, régi, értékes nyúlszőr kalapokat, amelyek itt-ott már meg is nyomorítottak, elzsírosodtak, megsérültek, amelyeknek egyéniségük van, egyedül csak a molyokat, a molyok nyomait vagyok képtelen tolerálni, megpillantva mikrojeleiket a nyúlszőrben, megborzadok, elvesztem lélekjelenléteimet, dühös leszek.

Igen, az történt, munka közben egyszer csak félni kezdtem, belém esik a moly. És nem csak nyúlszőr kalapomba. Előbb csak a kalapomba, majd a ruhámba, Trianon-szürke öltönyömbé is, aztán pedig immár, mint Jonathán mondta volt, belepotyognak lényem szövéténekébe is. Úgy járok, éppen úgy, mint egyik barátom, akinek, költözzön bárhová, minden lakása falán megjelenik egy nagy, nedves folt, majd gyorsan penészesedni is kezd... Mindannyian segítkézni próbáltunk neki, a lehetséges szigetelések minden formáját kipróbálták már lakásaiban a szakértő mesterek, akiket mi küldtünk hozzá, ne panaszkodjon, ne rinyáljon, amíg egy napon rá nem döbbszünk, hogy őbenne rejtőzik, valamiféleképpen maga viszi magával lakásról lakásra azt a nedves foltot, azt a penészt...

Ott hibáztál volt, Olivér, véltem hallani Misu reszelős hangját, ott már a kezdetekben, hogy túl közel merészkedtél, nem tartottad be az előírt tisztességes távolságot a műalkotást illetően, ott, hogy intimpistáskodni kezdted, intimpistáskodni magaddal, immár akár új művésznevet is választhatnál: Intim Pista... Egy napon majd azt hallod, a mikroszkopikus gyémántfogak a szívedet rágják-harapják, mint az almát...

Szóval, ítéletidő ígérkezik, én meg otthon felejtettem a kalapomat. Pedig milyen jó lenne jégesőben megsétáltatni egy kicsit. Mert jégesőt is emlegettek. Milyen jó lenne, ha ráfagyna a nyúlszőrre az eső. Ha jég, ha ónos eső horganyozná, nikkelezné. Ha a nyúlszőr kalap ragyogó csáková tűnne... Emlékszem, gyerekkoromban még csodálatos csákokat viseltek a tűzoltók, a mi tűzoltóink is olyan csákokban indultak Torinóba, a világbajnokságra...

Ahogy megéreztem, kezd átmedvesedni a hajam, behúzódtam ide, a buszmegállóba. Nem szokásom különben. Csak most látom, itt-ott még az üvegtéglákat is kirugdosták a falából. Talán hogy még hidegebb, huzatosabb legyen. Ez valóságos csoda, mármint hogy egy ilyen kis, szűk hely ennyire huzatos legyen. Noha ismerem a formatervezők abszurd buszmegállóit mind. Büntetésből napokra bezárnám őket ide. Várják a buszt. Amely még el sem

indult. Várják. Meg hát arról ne is beszéljünk, mindig tele szeméttel, tele gyanús kóbor kutyával.

Állok a palicsi buszmegállóban. A kis Falcione-kúriával, Palicsfürdő könyvtárával szemben. A félig leszakított menetrenden sikerül megállapítanom, még vagy fél órát kell így állnom itt, ebben az istentelen huzatban. Kalap nélkül.

A kóbor kutyák között felfedezem fiam Rudi nevű kutyájának vadmacskaképzű fiúszertőjét. Úgy teszek, mintha nem ismertem volna fel. Eddig még ő sem fogott szagot, jöllehet Rudit naponta megsimogatom, megszeretgetem, talán mert ritkán lát így, tisztességes télikabátban, mindig holmiféle kaftánokban, kacabájokban szaladgálok ide-oda a Bartók és a Pap Pál utcán, meg átlósan – sréhen, egy sréh pacák, mondják, nem ferde, az egészen más, sréh – a Magyar László téren, illetve hát a vasútállomás meg a temető között, ahol leginkább találkozni szoktunk. Rudi olyankor mindig hozzám szalad, megnyalja a kezem, ugrálni kezd rám, ez a vadmacskaképzű fiúszertő pedig, ha éppen Rudival van, leginkább vele van, féltékenykedni kezd, morog, vicsorít, képes lenne megmarni. Félek tőle. Valamiféleképpen harcban állunk. Egyszer szívesen eltángálnám. Hátat fordítok neki, de azért ugrásra készen állok, mert minden pillanatban szagot foghat. Nehogy még itt, a buszmegállóban kelljen megvívunk végső harcunkat. A kirugdosott falú igluban. Igen, ne pöröljek ellene, nincs kizárva, végül is még afféle igluként vehetem hasznát ennek az üvegtégglából kombinált buszmegállónak... Istenem, ezt az igluélményemet el kell mesélnem László barátomnak, vele beszélgettem utoljára az igluról mint olyanról, arra is emlékszem, a szabadkai GALAMB-ban, a NÉPKÖR-rel szemben, ahová akkortájt még a NÉPKÖR fűtője, az egykor jónevű marxizmustanárs is átjárt... Meg akkor már, ha nyitva találánk a GALAMB-ot, nagy festőnkről, Gyelmisről is mesélnék neki...

Nemrég Budán meglátogattam Gyelmis Lukács és Fehér Etelka lányát. Írtam volt ugyanis Gyelmisről, egyetlen festőnkről, aki a Velencei Biennálén is kiállított volt. Meg itt-ott feleségét, Fehér Etelkát is emlegettem. Etelka Palicson született, Dobrovits-tanítvány volt a belgrádi képzőművészeti akadémián, valójában Ács, Hangya és Boschán nemzedéktársa. Egyszer, igaz, még élt Etelka, jártam volt már abban a Gyelmis építette, mediterrán budai kőházban. Úgy látszik, szenvedélyes építő volt. Egyik mérnök ismerősük, Etelka a portréját is elkészítette, olcsón szerzett nekik jó minőségű követ az egyik dunai híd építésénél... Na mármost láttam egy izgalmas Gyelmis-képet, egy bretagne-i parasztasszony fekete kendőkből, valami furcsa, nehéz, fény nélküli anyagból épített arcképét, amely az általam megsejtett életmű egyik maximumának tűnik, még a nagy aktnál is értékesebbnek. Ez a furcsa, súlyos anyag később majd mind több homokot vesz fel, teljesen mattá, már-már valami ellenanyaggá lesz... És azt is elmesélném László barátomnak, valami kéziratok is előkerültek, méghozzá meglepően sok. Tanulmányok, naplók.

És meglepő módon egy Itáliában élő vajdasági magyar – szabadkai, ludasi – festő mutatkozik e kéziratokban, aki felhúzódik a Dolomitokba, és akárha

misztikus mód eszkimóvá változna, iglut épít magának, s attól kezdve komoly méréseket végez, amelyekről rigorózus naplót vezet. És ezt a naplót hosszadalmasan, szinte egész olaszországi tartózkodása alatt vezeti... Szenvedélyében van valami Beuys, meg hát Mario Merz szenvedélyéből...

Etelka, látszik, ismerte Lubardát, Konjovícot. Vissza kellene hozni anyagát, együtt tárgyalni nemzedéktársaival... Hirtelen megérteni vélem a gyelmisi szenvedélyt, hiszen lám, minden jel szerint, én is igluba szorulok...

A hó még szálasan hullik, szép, szűz, a szelek által erre-arra döntött szövétnek, még nem képződnek igazi, nagy hópelyhek. Fenn az egekben még nem döntetett el, hó, puha hó avagy eső, jégeső esik-e. Talán nem is fognak nagy, puha hópelyhek képződni. Nem fog, mint karácsonyfára, vatta hullni ránk. Minden bizonnyal hamarosan élő jéggé tűnik a szövétnek. Szép lenne, ha tetten tudnám érni ezt az átváltozást, még ha netán beléje is fagnék, a jeges szálak által be is szövetnék ebbe az ide-oda dőlő, dőlve aláhulló, mind csörgősebb szövétnekbe...

Állok a kúriával szemben. A Falcione családra gondolok. Arra, végképp be kellene fejezmem a nekik szentelt fejezetet. Ugyanis már több mint egy évtizede érlelem, gyűjtöm hozzá az anyagot, a Zomborhoz, illetve Rómához kötődő előzményeket, a megnyúzott Michelangelo-önarckép történetét már befejeztem, zárandoktársaim, a világhírű ex libris-rajzoló meg a kis erdei emberke, a kutyabőrcsesző tímár, valamint egy római szerzetesfestő (aki édesapám kedves ifjúkori barátjánál, a Dalmáciában szolgáló, később pedig kalocsai érsekké előléptetett hősömnél, don Dukaynál szolgált, mielőtt Rómába jött volna festészetet tanulni), Prokop Péter segítségével sikerült megérintenem – a japán szakembereken és rajta kívül talán egyedül nekem, illetve hát nekünk, a világhírű ex libris-rajzólónak, a kis kutyabőrcsesző tímárnak és nekem – az éppen restaurálás alatt álló, felállványozott kápolnamennyezetén a megdöbbenő, nyúzott önarcképet. *Meg lehet-e nyúzni egy embert* című versemben is újra körbejártam volt már a témát. Igaz, a verset nem közöltem, hagytam elveszelődni...

Arról van ugyanis szó, lám, kezdem már, ki tudja hanyadszor előlről, hogy az egyik utolsó Falcionét, az eredeti, kis zombori nábobot, akiről a Párizsból épp hazatérő Konjovíc Milan (Czóbel és Tihanyi barátja), kitűnő portrét festett volt, a szerb portréfestés egyik kiemelkedő csúcsát, amelyet évekig tanulmányozva az egyik újvidéki képtárban tulajdonképpen műkritikussá nőttem, Tyiró Falcionét, ez a kép címe is, a bejövő partizánok: megnyúzták...

Igen, többször nekiugrottam, megírom az esetet, hol zombori, hol itáliai útleírás formájában, hol a Konjovíc-kép, hol a sixtusi Michelangelo-önarckép felől, ám minden alkalommal visszahullottam, leperegtem a tulajdonképpeni történésről – a nyúzás folyamatáról...

Hiába olvastam minden alkalommal újra dr. Bovary láboperációjának, a *Híd a Drinán* karóba húzási jelenetének, valamint Danilo Kiš *Rózsafanyelű kés* című novellájának hidegleglősen szép, szinte egzakt nyúzás-leírásait, azt, ahogyan

például Danilo egyetlen egy szóba tudja visszahúzni az egészet, mégpedig a rózsafanyelű késbe, a rózsafába mint olyanba (még arra is gondoltam, ennek a rózsafanyelű késnek is helye kellene, hogy legyen a *Roman de la rose* című betétregényemben – épp most olvastam a RÓZSA JÉZUS című iratmegőrzőt Jonathán, és sóhajtva jegyezte meg, akárha magának, de úgy, hogy én is halljam, betétregény lesz, és nagyon szép lesz, csak regény nem lesz, amelybe beágyazódva betétnek kéne lennie, de hát Misun kívül ki mondja, hogy kellene, kellene lennie... Flaubert leírása minden bizonnyal hathatott Andrićra, Danilo Kišre pedig mind a kettő; ezt az összefüggést is ki kell még kutatnom, ez a kutatás is jó alkalom lenne e magisztrális szövegek újraolvasására, újraelemzésére, a nagy feladatra való felkészülés folytatására. Meg arról se feledkezsek meg, hogy e kis antológiámba beemeljem Hajnóczy *Jézus menyasszonyának* preparálási fejezetét is.

Jóllehet, én nem akarom újranyúzni a partizánokkal, az azokkal sodródó barbárokkal a nábobot, kapom fel minden alkalommal a fejem. És nem akarom leírni sem, ahogy végül a város szemétdombjára dobják e népszerű, zseniális különc, a jelentős mecénás bőrét. Igen, mert akkor, amikor kínozni kezdték, földjeit, házait már hivatalosan is a vármegyére hagyta, alapítson egy mezőgazdasági iskolát a fiatalok számára; akárha a kis pepitanadrágos nábob ezzel a gesztusával is csak megviccelni akarta volna a történelmet, ideológiákat... Simone Weil mondja, hogy nagyon zavarja őt az Ószövetség kegyetlensége, illetve az a mód, ahogy előadják. De ha nem akarom újranyúzni, illetve magát a nyúzást leírni, előadni, akkor mit akarok? Mit is tulajdonképpen? Nem tudom, mit akarok. Miközben újra és újra elemzem a szerb portréfestészet remekét, amit valóban ott látok Čelebonović meg Mušić és Stupica portréi között. Újraírom, újraélem, könyékig festékes leszek magam is, a nagy festő, az éppen akkor maximális ambíciókkal Párizsból hazaérkező, hazául éppen ezt a neuralgikus vidéket, az egykor igen prosperáló vármegye székhelyét választó (hol édesapja az egyik első ember, lévén Pesten országgyűlési képviselő) festő gesztuális eljárását. A hatvanas évek elején, amikor is az újvidéki képtárban, ahová melegedni jártam (sőt kiáltványban is megírtam: Képtárakba járjunk melegedni! Ezt most újra hangoztathatnám, ha még mindig meleg lennének a képtárak, de ma már nem meleg, jéghidegek, és hát nagyrészt zártak.), felfedeztem ezt az arcképet, én még keveset tudtam a festő zombori hinterlandjáról, csak később barátkoztam össze magával a festővel meg barátjával, a vajdasági magyar irodalom doyenjével, Herceg Jánossal, valójában a visszatérés, a visszatérés programjaként értelmezhető hupikék párizsi műterem bartóki rezgése ragadott meg (nem véletlen említettem Bartókot, hiszen Konjović nagybátyja, Petar Konjović, e térségek egyik ismert zeneszerzője, prágai diák, majd az eszéki, spliti, újvidéki és zágrábi opera igazgatója, a belgrádi zeneakadémia tanára, kinek zenei munkássága az orosz és cseh zeneszerzők, valamint Mokranjac és Slavenski mellett, igen jelentős Bartók-hatásokat is mutat, érdekes, Magyarországon nincsenek erre a zeneszerzőkre specializált tudósok, nekünk volt egy ilyen tudósunk, az

Ancsa [Bodor Anikó], de neki nem volt rendelése, rendes állása sem), úgy éreztem, valami magasfeszültségű vezetéket érintettem meg szabadkézzel, szóval az, hogy hazajön megalkotni a Művet, haza, méghozzá maximális, nem pedig vidéki és kisebbségi programmal, de nagyszerb programmal sem, az egyik nagyszerbvel, Csarnojević Arzénnel érkező – igaz, olykor magyarósággal vádolt – család sarjaként nem volt szüksége szerbségét hangoztatni, maga volt a szerbség, haza, ide, hogy például a karlócai pravoszláv templomról festett híres sorozata elkészítéséhez éppen engem vigyen olykor magával, amikor is a festés befejezése után, fölváltva ebédeltünk nagyszerb karlócai családoknál, igazán meghitt hangulatban... És némely csendélet mellett, melyek noha még egyértelműen Cézanne ígézetében állnak, ám ugyanakkor már súlyosabbak, sőt annyira elsúlyosodnak, hogy Soutine és Braque módjára kezdenek a nagy hőfokon magukban deformálódni, lassan azokat is meghaladva, az informel határára érve, ez az arckép, ennek a tipikus monarchiabeli, jóllehet olasz származású zombori lénynek az arcképe az egyik legnagyobb próbatétele az ifjú, magyarul anyanyelvi szinten beszélő szerb művésznak. Ilyen-olyan semmis szövegeket írtam, ilyen-olyan semmis áriákat énekeltem volt róla, illetve a képről. És ezekben a tényleg felemás értékű szövegekben valahol olyasmit is le találtam írni, noha akkor még csak ilyen-olyan színes, vidám anekdotákat hallottam a különös nábobról, szóval valahol olyasmit is le találtam írni, hogy az emberalak, illetve a portréfestés is valójában egyfajta megnyúzása az embernek, mi csak a külsejét, a bőrét látjuk – a bőrét kapjuk a kezünkbe, és úgy érezzük magunkat a kép előtt, akárha hangyák mászkálnának rajtunk, igen, akárha valóban a modell megnyúzott bőrét nyomta volna a kezünkbe a piktor, jóllehet éppen hogy nem, első pillantásra éppen hogy plaszticitását dicsérijük..., az az érzésünk, a festőnek sikerült a lehetetlen, sikerült teljes egészében átmenteni – átmenekíteni a zseniális kis nábobot a kép kartonjára. Ha a barbárok tudnak a kép létezéséről, egészen biztosan a képet semmisítik meg...

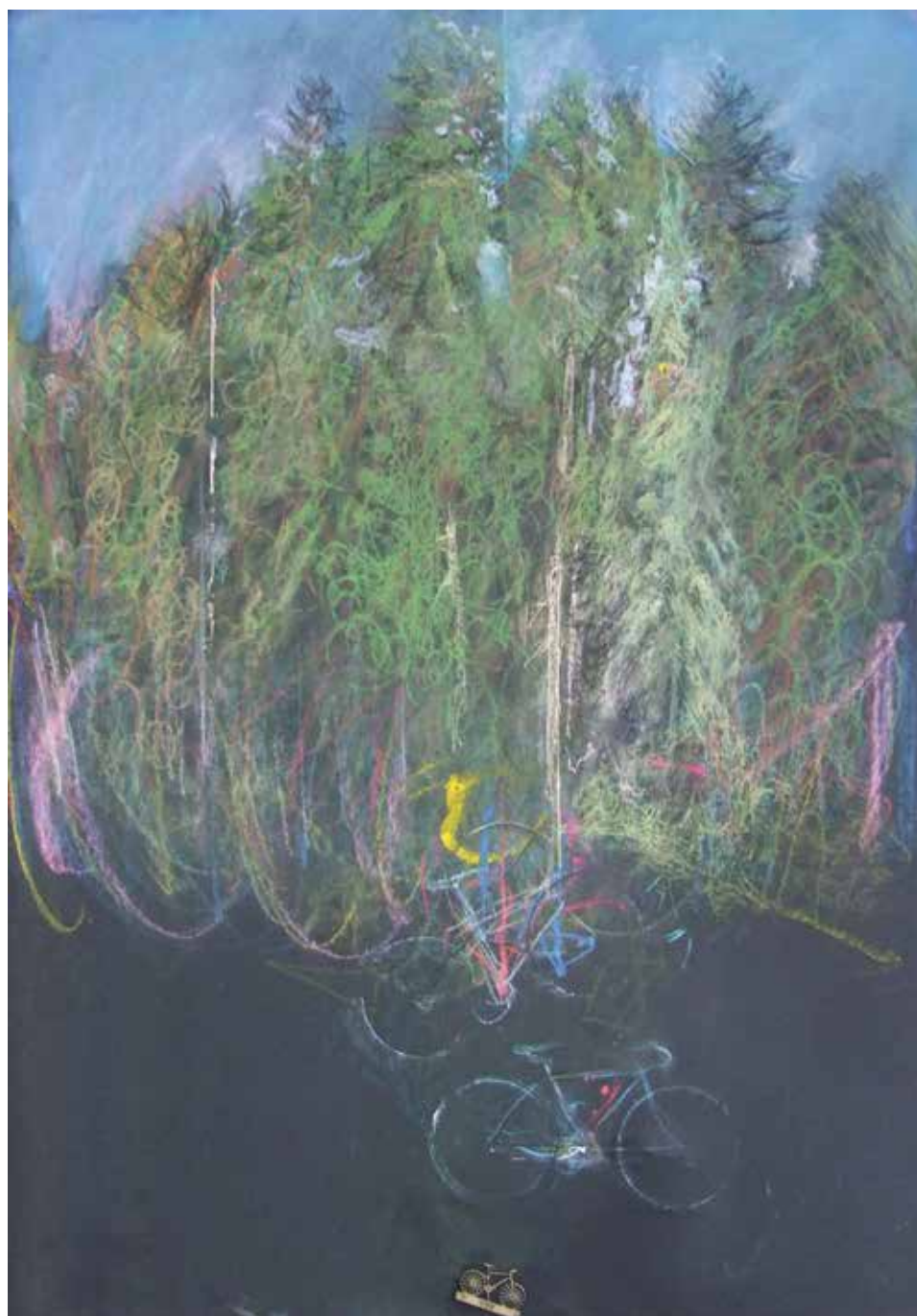
Akárhányszor álltam is így szemben a Falcione-kúriával, avagy kávéztam a könyvtárosnők társaságában (a könyvtárat vezető hölgy, Inci, menyem évfolyamtársa volt a Magyar Tanszéken), netán éppen közönség előtt affektálva el valamelyik szövegemet, mindig újra éreztem ezt a vereséget, ezt a megoldatlan feladatot, jóllehet maga az Infaustus (a latin szótáram, amelyben először néztem meg e kifejezés jelentését, mert én addig kizárólag csak a Garullus Infaustus, a csúfalkodó szajkó nevéből ismertem, azonnal gyerekkorom egyik főszereplőjére, a béna parkőrre gondolva, akinek volt egy csúfalkodó szajkója, amely a *Szózatot* szavalta, jóllehet nem hinném, hogy a béna parkőr a *Szózattal* csúfalkodni akart volna, jóllehet magát igenis csúfoltatta vele, méghozzá eredményesen, mert az én időmben már bénán is közlekedett a parkban, bénán is talpra állt, szóval, a latin szótáram tényleg éppen e kis kúria fekete, altdeutsch szekrényéből való), tehát maga az Infaustus lassan épült, ha néha maga alá temetett is, de épült, szövődött, olykor valós szövő- és

Szajkó István munkái – Jutka és Ottó

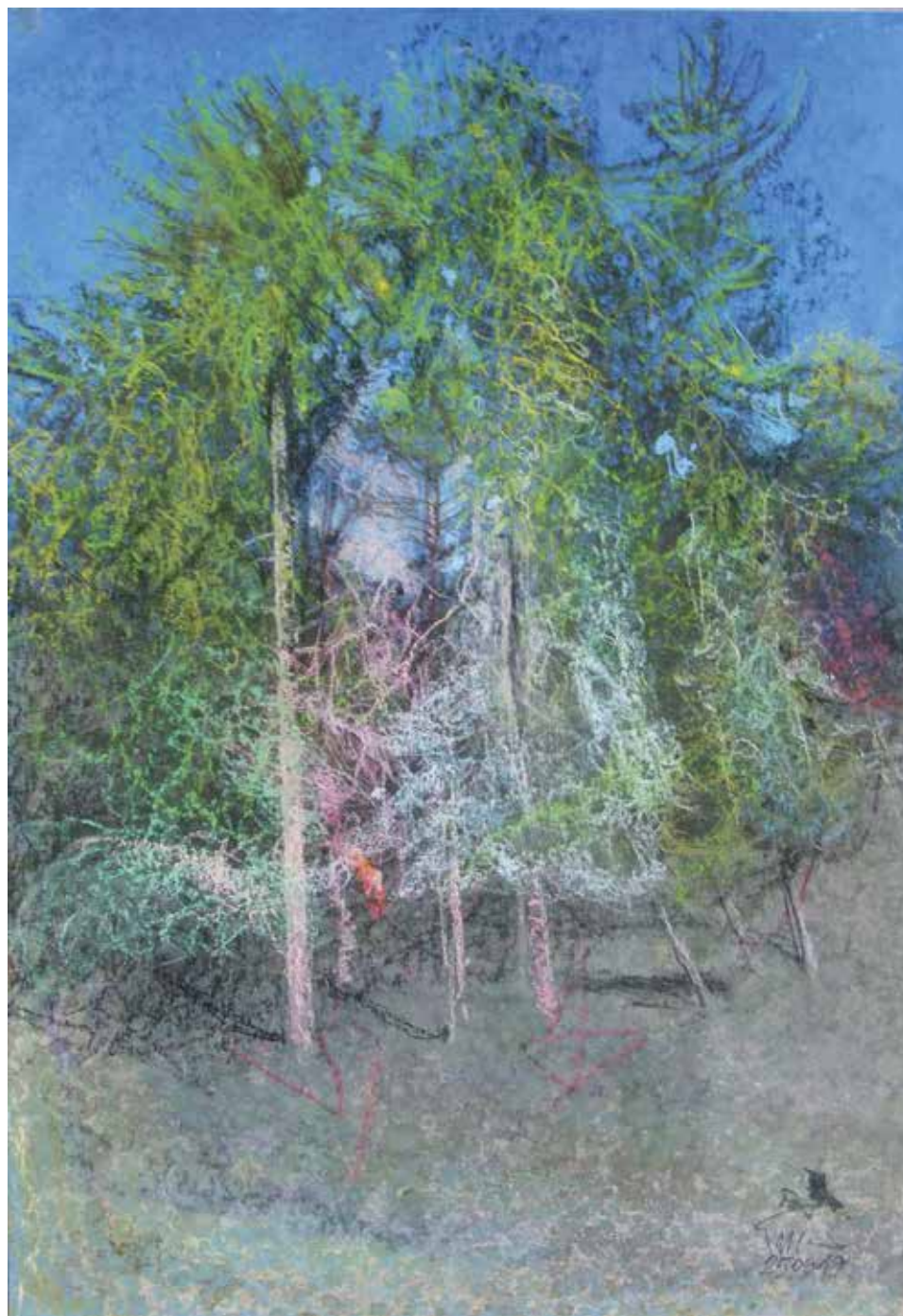
Bakonyi fenyők

Fenyves aranybiklivel

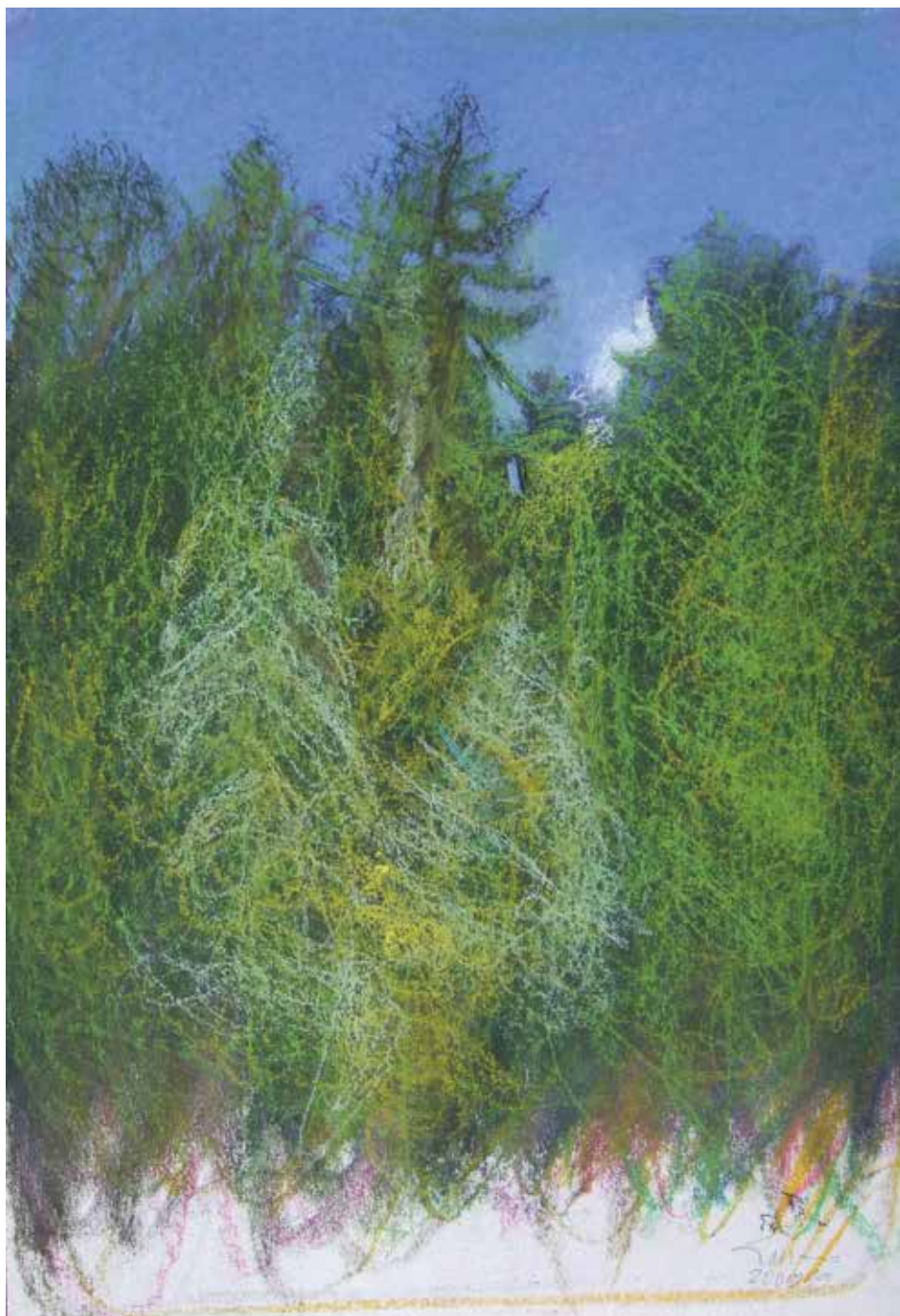
Homokvár fenyők

Kenesei fenyők I.

Kenesei fenyők II.

Szarvaskúti fenyők

Kerti kőró

csipkegyárakban, igen, lassan épült az Infaustus, jóllehet, mint jeleztem, Tyiro Falcione helyén még mindig akárha egy nagy lyukkal...

Most a Víztorony felé fordulok. Lassan elálmosít ez a patyolat szövétnek. Észrevétlen tényleg beszótt, sőt akárha melegítene is már. A fagyhalál első jele, gondolom.

Megfagyott a buszmegállóban. Mert Palicson egy iglu szolgál buszmegállóként... Elaludt a berugdosott oldalú igluban...

Szép halál, mondják majd az infaustusok. Egyesek majd azt bizonygatják, nem is a buszt várta, hiszen csak minden szökőévben ment volt be busz akkor-tájt a háború alatt Szabadkára. A Falcione-kúriát fixálta végtelen. Mániákusan. Betegesen már-már. És lassan, észrevétlen, mosollyal az arcán, megfagyott. Egyik rokonom mesélte, hogy a Donnál látott volt az elviselhetetlen hideg elől, döglött ló még meleg hasába bújó, és ott főtusként megfagyott katonát, a különös az volt, mint meséjéből kitűnt, hogy akkor már a rokonomat is kerülgette a fagyhalál, a szépen visszahajló őrület, feltúrta katonaköpenyének ujját, és a hómező kellős közepén nekilátott az ellés levezetéséhez. Azt mondta, szép, fényes, vadgesztenyeszín kiscsikót segített a világra, nagyokat nyerített, jóllehet ő maga nyerített, mesélés közben is nyerített, ő inkább tán vonyított, mesélés közben is vonyított, mint a katonaló teteme körül a farkasok, mint körüle lassan magunk is, mint vonyítottam én is, amikor először adtam elő az esetet a GREEN DOOR-ban, nem sokkal a *Síró homár* után, meg később is, mert gyakran elmeséltetik velem a megfagyott kanca születésének levezetését, a gesztenyeszín kiscsikó napvilágra segítését, az örült rokon nyerítését, négykézláb való futkosását...

Állok a buszmegállóban. Ózbőr kesztyűmbé törölgetem az orrom. Még édesanyámtól kaptam volt egyszer ezt az ózbőr kesztyűt. Édesapám boltjából hozta nekem. Leltár előtt egyszer még visszakérte, nehogy nagy legyen a hiány. Azt mondta, ez a kesztyű megy a nyúlászor kalaphoz. Mert szeretném, mondta édesanyám, ha szépen öltöznél, kisfiam, ha városba menet mindig Trianon-szürke öltönyödet vennéd fel, és nem kaftánokban, kacabájokban szaladgálnál a fess fürdővendégek között, mint egy neceguga. Mert, mondta édesanyám, ne haragudj, kisfiam, néha nagyon elhagyod magad, ruháid ijesztően emlékeztetnek Margaréta, hibbant húgom ancúgjára...

Állok a buszmegállóban. Miközben fejem felett egy jégcsapra leszek figyelmes. Kissé megijeszt ez a pontosság. Hogy ilyen pontosan alája álltam. Hogy ilyen pontosan alája állított valaki. Igen, egy-egy pillanatra ijesztő, hogy hirtelen minden ennyire pontos. Jóllehet tudtom nélkül. Mintha valami egzakt mód előkészített csapdába estem volna. A feketefenyők sora. A nemzetközi út padkája. Az újságosbódék megfáradt, bepárasodott műanyag lepedőkkel lefedett, facsipetőkkel összefogott színes kiadványai. Ennyire pontos, jóllehet minden pontatlan. A világ, a világmindenség pontatlanná lett. Ide most három pontot kellene tenni. De nem teszek. Mert az én jégcsapom halálosan pontos. Araszolok, észrevétlen félrearszolok. A kutyák nehogy felneszeljenek. Várom, jóllehet

mondom, sehogyan sem akarnak, igazi, nagy, puha hópelyhek képződjenek. Igen, most már egészen biztosan jég lesz. Ónos eső. Felemelt elülső résszel egy hótúró száguld el előttünk, hátul valami centrifugális szerkezettel ipari sót szór. Még tényleg nincs mit túrnia. Csak sóznak pánikszerűen. Egy marék piszkos ipari só az arcomba csapódik. Megrettenek. A nyüzött embereket be szokták sózni... Egy fél lépést előrelépek, hogy égő arcomat kissé lehűtse, lemossa a sréhen verő, még mindig definiálatlan, ez is, az is csapadék. Szememnek is jólesik ez a tisztálkodás. Kitisztítja belőle a csipát, az árpa csíráit, kitisztítja, kiélesíti, ismét olyan élessé teszi látásom, mint gyerekkoromban volt. Olyan érzés ez, mint amikor néhány napja, éjszaka az éjjeliszekrény fiókjából kivéve a kis flakont, műkönnyet akartam csöppenteni kiszáradt szemembe, közben én a fülgombásodás elleni orvosság flakonját tapogattam ki, és gombásodás elleni orvosságot csöppentettem a szemembe. És üvöltve ugrottam fel, szaladtam a fürdőszobába. De aztán a nap folyamán azt vettem észre, azok a csöppek jót tettek a szememnek, mert az is tele lehetett gombával... Emese megrázó szavai jutnak eszembe, amikor is egyik narkós barátjáról mesélt, aki, ahogyan Emese belépett volt a fürdőszobába, éppen ki akarta volt venni a szemét. Mit csinálsz, kiáltott rá Emese. Zavar a szemem, kiveszem, mondta narkós barátja...

Igen, gyerekkorom hóeséseibe araszolok vissza. Hiszen én is künn éltem a vadnyulakkal a puha fehér pusztában, az erdőszéli veteményeskertekben együtt rágsálva velük a künn felejtett lila karalábét, a kikapart, kirugdostott – mert az őzek kirugdosták – színes gumókat, az arany csicsókát. Ahogy esővé, jéggé válnak a hosszúkás hószálak, egyszer csak áttetszővé, átláthatóvá válik a világ. Mintha csak a nagy szóttest félrehúzták volna. És valami határtalan, ragyogó ablaküveg került volna közénk, jégből.

Allok a buszmegállóban. Félcipőben. Érzem, a talpazathoz fagyok. Mint sörét a nyúl körül, kopog az eső. És akkor most, a sárga hókotró után, valami ismét elsuhan előttem ebben az új áttetszőségben. A járdán. Valami zöldségféle. Még jobban kilépek, hogy utánanézzek, jól sejtem-e, mi is lehetett ez az ún. zöldségféleség. Jól sejtettem.

Igor fűzöld kerékpárja. Az suhant el előttem. És hirtelen valami kellemes érzés, boldogságféle jár át, jöllehet már jócskán künn állok a jégverésben. Igor megmentett a fagyhaláltól. Ez kétségtelen. Talán azért is csinált egy kört, csak úgy. Hiszen ki biciklizne különben ilyen ítéletidőben, vidáman? Senki. Csak Igor. Szinte felkiáltva mutatok utána, jó, a tavasz első hírnöke! A körülöttem fagyoskodó embereknek is szólni kellene. Meg kellene kérdezni, látták-e ők is a tavasz első hírnökét?! Elszáguldott előttünk fűzöld kerékpárján. Igen, Igor kerékpárja egy régi, rozoga, ám városkánk legüdebb kerékpárja. Valóban, erről vitatkoztunk is már különben az infaustusokkal, Igor bringája nem egy egyszerű gép, hanem valami újfajta, eddig még nem leírt zöldségféleség.

Nevettek. Azt mondták, ne kezdjem baszatni Igor bringáját. Van éppen elég zöldségféle a motívumaid között, mondta Regény Misu, ne szedj újakat a nyakadba. Első pillanatban jópofáknak tűnnek, aztán meg a sűrűjűnkbe gabalyodsz,

mindenféle kétes irányba próbálsz iszkolni velük, majd elakadsz, beleveszel a magad gyártotta sűrű, túl sűrű közegbe...

Jóllehet én komolyan gondoltam. Mármint ezt az új zöldségfeleséget. De senki sem értette, egy egyszerű gép hogyan lehetne zöldségfeleséggé?! Növényi gépek pedig nincsenek, zárta le a vitát Gorotva. Már rég nem látam itthon Igot. Fél éve is van már. Igor, Ede cégének egyetlen munkásamunkavezetőjeként, Zimony, illetve a belgrádi röptér, Surčin környékén fúr. Ártézi kutakat. És évek óta nem tudják befejezni az ottani munkálatokat. Mert állandóan új kuncsaftok jelentkeznek. Mindenki akar kutat magának. És Igorra úgy néznek, mint egy varázslóra. Igor persze valamiféleképpen az is. Egy sámán, aki vizet tud fakasztani, még az ő nehéz, kavicsos talajukból is. Már többször mondtam, neki is, meg Edének is, mind körülygugatjátok Belgrádot – és Nagy-Jugoszlávia, valamint az el nem kötelezett országok egykori dicső fővárosa belezuhan önnön fekete lyukába... Mesélték, az egyik nagy ellenzéki párt elnöke, az egyik csetnikvajda is magához hívatta, megvendégelte őket, ugyanis ő is kutat szeretett volna az udvarába. Arról a pártelnökről van szó, akinek az országelnöki választásokra készített hatalmas billboardja ott lóg a leégett és félig újraépített, majd megfeneklett újvidéki Munkásegyletem falán, szemben Róza ablakával. Amikor utoljára Rózánál jártam, elviselhetetlenül csapkodta a kosava, akárha nyílt tengeren lennénk, mondtam Rózának – és már szakadozik is a főárbóc, ugyanis egy félméternyire már beszakadt a billboard vászna az omegaránc magasságában. Az elnök arca teljesen kitöltötte a kis lakást. Róza de facto vele él, noha egy másik politikus is lakik a házukban, szintén erősen jobboldali, a csetnikpárt tagja, de nem csetnikvajda, nők talán nem is lehetnek vajdává, igaz, észrevétlen ő is a közép felé tendál, mint különben a billboardon mosolygó pártelnök is mindent megtesz, hogy valamiféleképpen eurokompatibilissé legyen, igen, noha közben különös mód vajda rangját is megtartva. Ha telefonálunk egymásnak Rózával, sosem felejttem el megkérdezni tőle, tovább szakadt-e az omegaránc, mire Róza pontos információval szolgál. Utoljára azt mondta, még 20-30 centiméter kell, hogy a szakadás a vászon feléhez érjen, ha a feléhez ér, a súly hirtelen le fogja rántani, ketté fogja szakítani az egész billboardot... Mondtam Rózának, ha leszakad, szerezzen belőle egy kis darabot, legalább egy tenyérnyit nekem, ráragasztanám egy A/4-es papírlapra, mint semmis kollázsaimat általában... Ede és Igor kiszálltak a helyszínre, próbafúrást végeztek. És közölték az elnökkel, hogy nem lehetséges, lévén nehéz, sehol sem olyan nehéz a talaj, mint az ő udvarában. A pártelnök nem értette Edééket, az államelnökségen kívül ugyanis eddig minden sikerült neki. Vad Jocót ez a dolog kissé felzaklatta. Pedig addig még sosem nyilatkozott ilyen jellegű, úgymond, politikai témákban. Inkább csak az volt a szerepe, és ő ennek valamiféleképpen tudatában is volt, mi úgy mondtuk, azért fizetjük, valóban olykor fizettünk neki egy-egy italt, ki ne száradjon, így mondtuk viccesen, csak az volt a szerepe, hogy ellenpontozza azt az idegen figurát, talán krajjinai menekültet, aki állandóan közöttünk

üldögél, de csak havonta-kéthavonta szólal meg, mondván, hogy ő bárkinek lerúgja a fejét, és ezt úgy mondja, mintha minket védve lenne hajlandó bárkinek lerúgni a fejét, de olykor meg olyan hangsúllyal, mintha miközülünk is hajlandó lenne bárkinek lerúgni a fejét... Ezért van szükségünk Vad Jocóra. Ha a figura netán egyszer ténylegesen is bemozdulna, megelőzze őt, mielőtt lerúgná valamelyikünk fejét, szépen lefejelje, mert mi azt nem akartuk, hogy Vad Jocó a fejét vegye, a fejét rúgja le, csak azt, hogy lefejelje, és ez azért nem ugyanaz, csak fejelje le... Vad Jocó azon a véleményen volt, ez kissé váratlanul ért bennünket, ugyanis véleményét az okoskodó politikai kommentárokra jellemző manírban adta elő, mégiscsak meg kellene fúrni azt a kutat a pártelnök csetnikvajdának. Hiszen talán napok kérdése, és államelnökké lesz. Államelnökké választjuk. A csetnikvajdát. Mi. Mármint a nép. Szerinte, tette hozzá, még mindig nem késő. Menjetek vissza hozzá, mondjátok, új fúrófejeket szereztetek be, ha nem, akkor kérjétek kölcsön valakitől, és hogy még egyszer megpróbálnátok. És ha sikerülne vizet fakasztanotok a sziklából, így mondta Vad Jocó, automatikusan udvari kútfúrókká léphetnétek elő, mert akárhogy is nézem, ő lesz az új államelnökünk. És akkor Vad Jocó váratlan fordulatot tett, azt mondta ugyanis, hogy azért kell megfúrniuk a kutat, mert mi valamiféleképpen mégiscsak lojális polgárai vagyunk ennek az országnak, köhögött, majd így folytatta, igaz, mi kissé nagyobb légtérben, szélesebb felségvizekben gondolkodunk, mint ők, lévén hogy mi már örökre Nagy-Jugoszlávia akusztikájában (kellemesen meglepődtem ezen a fordulatán) fogunk élni, hiszen mindannyian kettős állampolgárok vagyunk, én, mondta, nevezetesen szerb és horvát, te meg, mondta Gorotvának, szerb és bosnyák, te meg, mondta Szanitter felé bökve, szerb és magyar... Menjetek szépen vissza az elnökhöz. És fúrjátok meg neki, hiszen nincs kizárva, ha hatalomra kerül, vezető magyar pártunk is koalícióra lép vele... Könnyen lehetséges, hogy az a kút komoly szerepet játszhat még a koalíciót illetően is. Nincs kizárva, egy napon úgy nevezik majd, hogy a koalíció kútja. Gondoltam, ebben az ügyben az Osztrogonác Simonnak is szólni kellene, beszélje rá Ede barátját, különben mind a ketten földrajztanárok, mégiscsak fúrja meg a kutat a csetnikvajda államelnökjelöltnek... És a kút avatásánál mi, infaustusok is ott állunk majd. Hiszen Szerafim-Pöcökék az antifasiszta emlékmű körüli ünnepeknél is mindig ott ministrálnak... Igor valójában az év legnagyobb részét ott töltötte a röptér körüli falukban. Nem lepődnek meg, ha már asszonyt is talált volna ott magának. Hiszen egy sámánnak ez nem jelenthet különösebb problémát. Egy kútfúróhoz bárki örömmel hozzáadja a lányát.

Noha igaz, Igor mindig kikéri magának, ott Zimony, Belgrád és Surčin között is, ő nem kútásó, mert Palicsi P. Howard Jenőke kútásónak nevezi, nem kútásó, de még csak kútfúró sem, hanem: tengerész. Tengerészeti iskolát végzett. Azért települt Magyarországról Nagy-Jugoszláviába. De hát a tenger is víz, mondta Jocó. Igen, vágta rá Gorotva, a tenger még talán víz, jóllehet a Palics már nem, előbb ólommal lett, aztán szarrá, majd úgy zsáddá,

vagy hát éppen fordítva... Igazad van, mondta Vad Jocó Gorotvának, itt is fúrhatnának... Megfúrhatnátok ezt a nagy hazugságot, amit Palicsfürdőnek neveznek...

A szél egyre erősödött, megpróbálta összetörni a ragyogóan áttetsző önuveget, de úgy tűnt, közben Igor már a Citromsárgaház falának döntötte bringáját. Mire az még zöldebb lett. Szinte énekelni kerekedett kedvem. Noha Palicsi P. Howard Jenőke a monarchiasárgán inzisztál, Palicsfürdőt egy monarchiabeli képződménynek tekinti, amiben ugye, van valami, hiszen még mindig az Osztrák–Magyar Monarchia kulisszájával manipulálnak, viszont vannak, akik a zöld színen inzisztálnak, valamint szintén vannak, akik a pravoszlávkéket tolják előre (napok kérdése, és elkészül a hatalmas új palicsi ortodox templom), ergo Igor kerékpárját inkább a zöldpártiak kedvelik, őket viszont még az is zavarja, ha én zöltségféleségnek találom nevezni, a zöltségféleségek közé sorolom. Holott ők Igor igen komoly, nemzeti jellegű gesztusának vélték, hogy zöldre festette, fűzöldre bringáját.

Igor tényleg Magyarországon, Pesten született. Egy echte pesti magyar. Ám különös mód, ezt is sokszor kerülgettem már, ez a kérdés is meghalad kissé, istenem, lehetséges, lassan minden meghalad, valami ellenállás munkál, valami komplexus dolgozik benne Magyarországot illetően. Önkéntes volt a háborúban, szinte tüntetőleg ment el, noha aztán mindig a szabadcsapatok ellen pörölt, pontosan taglalva borzalmas ténykedésüket. Igor Baranyában és Koszovón is harcolt. Kezdetben lelkesedett az új pártokért, a Ligáért, Čedóért, meg hát, azt hiszem Djindjićtel is találkozott, ugyanis Djindjić, ellenzéki korszakában néhányszor előfordult itt, Palicsfürdön, Deján apjánál, aki magával Orbánnal is focizott volt egyszer, Albinnál többek között akkor is, amikor az egyik első ellenzéki értekezletre utazott Bécsbe, a Diplomatische Akadémiára, ahol különben T. Olivér is felbukkant... Igor igen összetett jelenség, magam sem tudom kibogozni problémáit, noha Albinnal már többször megígértük neki, lemegyünk vele, le mind az infaustusok, Dubrovnikba, hogy ünnepélyesen átvegye tengerészeti diplomáját, ugyanis valami okból a diplomát magát sosem is vette át. Albin szerint ha átvénné, ő lehetne a palicsi katamarán kapitánya. Akkor immár meglennének hozzá a papírai. Vagy ha nem is kapitány, de egyelőre simán lehetne a kapitány, a szlovén Kirbus helyettese, mert különben is jobb helyettesnek lenni, kevesebb a felelősség, noha tudom, Igor akkor is utolsónak hagyná el a kátrányos hordókra szerelt sétahajónkat, az ún. katamaránt, ha csak a kapitány helyettese lenne...

De ezek a dolgok mind nyitva állnak még. Egyszer majd Edét kell kifaggatnom ebben az ügyben, ugyanis ő ismeri legjobban Igor, ő meg Albin. De az tényleg csodálatos, ahogy hazaérkezve mindig első dolga fűzöld bringájára pattanni és körbeszáguldani Palicsfürdő nevezetességeit, fontosabb pontjait. Minden bizonnyal a buszmegálló, illetve hát az iglu is szerepel ezen a listáján. Mármint a hely legfontosabb pontjai között. Azért száguldott el előtte. Csak a

pörgő jég, az egyre erősödő szél miatt most kissé gyorsabban, mint különben. Nem ismert meg. A hó szálai átszótték, a jég, a mocskos ipari só sörétei, szilánkjai szétverték az arcomat. De különben is, ha észrevesz, felismer, hirtelen megpróbál lefékezni, elrepül, nekivágódik az iglu oldalának, összeveri magát. Jobb, hogy nem ismert fel. Nekem különben is elég volt ez a zöld suhanás. Ez az utolsó pillanatban kapott klorofillinjekció. Ha Palicsfürdőnek egyszer lesz múzeuma, Igor fűzőld bringájának ott lesz a helye. Ebben már többen meg-egyeyztünk, és nemcsak a zöldpártiak, ligások, hanem a meszesek és a rotarysok is példának okáért.

Még van tíz perc. Kivéve persze, ha a nagy hideg, a mindent behorganyzó jég miatt nem robban le a busz. Lehet, már le is robbant. És legalább egy óra kell, hogy pótbuszt állítsanak be. Állok a ónesóban. Jóllehet közben én egyre csak a tavasz hírnökéről, Igorról, fűzőld bringájáról fantáziálok.

Állok a buszmegálló előtt. Vékony talpú félcipőben. Hajadonfővel. A rendes járat ideje már rég elmúlt. Már minden biztonnyal a pótbuszra várakozom. Amikor is ismét az a zöld jelenés. Az a zöldségfeleség suhan el előttem az ónos közegben. A tavasz hírnöke. És ismét sikerül felinjekciónia. Arca kipirult. Ismerősei alig várják, hogy fizethessenek neki a Citromsárgaházban avagy borbély barátjánál, netán a GREEN DOOR söntésénél, mert közben nincs kizárva, átugrott a szegedi síneken, az Orbán-kereszt alá, a GREEN DOOR-ba, az infaustusok mostanság aktuális törzshelyére is, hogy üdvözölje Szerafim-Pöcököt, Gorotvát, Jonathánt, Palicsi P. Howard Jenőkét, Pahulek Domagojt, Vad Jocót, Székelyt és a többieket. És most száguld vissza a PUB-ba, hol Albin várja, meg a sárkányrepülő's tulaj. Hisz tavaszra új bizniszek a láthatáron. Amiket sorba kell szedni, meg kell dumálni. Mert Igor telente mindig megfogadja, tavaszra már nem megy vissza kutat fúrni. Legfeljebb még ha egyet megfúr. A leendő csetnikvajda államelnöknek. Igaz, itt már nincs nője, menyasszonyát, ahogy Szerafim-Pöcök mondja, mert vele is ugyanez történt, meg ugyanez történt Sonkával, a kőműves hentessel is, használni kezdte egy albán. Az albánok szeretik a magyar nőket. És a magyar nők is valamiféleképpen bemozdultak feléjük. Pedig sokáig idegenkedtek tőlük. De az igazság az, az albánok mostanság dinamikusabbak. Több pénzük van. Sok pénzük van. A magyarok meg lebénultak. Jóllehet az albánok konfliktusban állnak a szerbekkel, ám minden jel szerint csak általános szinten, illetve lent Koszovón, itt békességben élnek. Konfliktusuk nem érinti üzleti viszonyaikat, lévén hogy mind a két fél úgy érzi, neki van haszna, előnye belőle, csak az egyiknek rövid, a másiknak hosszú távon... Az albánok valóban csak magyar nőket alkalmaznak. Majd a zöldségesek, a cukrászok és a pékek is összeszűrik a levet velük. Szóval Igor feleségét is használni kezdte egy albán. Ezért nem biztos, hogy annyira vágyik ide vissza. Itt egy szegény tróger. Infaustus. Ott meg egy varázsló. Egy sámán. Akit mindenki szeret. Mert Igor azonkívül, hogy sámán, valóban egy szeretnivaló gyerek. Jutka is nagyon szereti, én is. És ő is szeret bennünket.

És azt mondják, már a leendő elnök is megszerette, különösen azóta, amióta megtudta, Igor apja az ott a Cigánybáró nevű bácskai bor üvegén, lévén hogy ő, az elnök is pálinkát főz, az sincs kizárva, ha Igor abbahagyja a kútfúrást, az államelnök pálinkafőzdejének lesz a főnöke...

Állok a buszmegálló előtt. A kutyák közben elsompolyogtak mögülem. Rájuk már nem kell ügyelnem. Arra gondolok, ha Szabadkára érek (nyolc kilométer), szépen beülök fölmelegedni az Engels utca valamelyik kávézójába. És majd minden bizonnyal feltűnik a zseniális, műkezű pénzváltó is. Bringáját ellopták, majd amikor a főnökök visszaparancsoltatták, s másnap valóban ott volt a bringa, valaki lefűrészelte, tán hogy többé ne lopják el, fél kormányát. Ugratásként vagy komolyan, nem tudom. Egy napon, nincs teljesen kizárva, majd ő is megvicceli főnökeit. Aranyból csináltat új szarvat bringájára. Aranyból kezét magának. Mert lassan immár megteheti.

A busz nem akar jönni. A hajamon valami vékony ónréteg kezdett képződni. Tán horganyzódok. Elhatározom, mégiscsak hazaugrok a kalapomért. Hogy kicsit megsétáltassam. Nyúlszőr kalapomat. És valóban, már loholok is haza. Át a síneken. A feketefenyők alatt végig az allén. Már visszajöttél, kérdi Jutka. Vissza, mondom. A kalapomért. Miért nem a lapp sapkádat veszed fel? Lefagy a füled. Beszaladok a fürdőszobába, megszáritom a hajam. És akkor leemelem a fogas tetejéről nyúlszőr kalapom. Nem tisztítom le a gyanús pöszmetet. Jéggel köveztetem agyon a molyokat. Hiszen Misu is magyarázta, meg kell húzni a határt. Nem szabad benső tere-numaidra engedni őket... Sietek, hátha még elérem a buszt, mondom. De visszafelé, az allén már lelassítom a lépteimet. Lassan, méltóságteljesen sétálok. Érzem, akárha gyöngy pörögne a kalapomon. Várom, a jég, az ónos eső kiverje a molyok seregét, várom a jég, az ön elkezdje képezni csákómat. Elkezdje átépíteni csákóvá nyúlszőr kalapom. És tényleg, már csillog. Látom a ZSUZSA fodrász kirakatüvegében. Csillog gyönggyel pakolt nyúlszőr kalapom. Meg-megállok. Azt hiszem, most majd nem marad moly a nyúlszőrben meghúzódva. Nem egy szál sem. Végre egyszer és mindenkorra végzek velük. Ez éppen olyan, mint ha átgőzöltetném... Végzek azokkal is, amelyek már belém, úgymond lényembe húzódtak, hemperedtek át a gobelinekből. Mert mit ér a mega-kísérlet, ha végül engem is felzabálnak?! Fel, mint giccs gobelinjeimet sorban. Hallom a moly fájdalmas üvöltéseit a kristálycsákóban. A nagy gobelinrózsában. A sínek akárha nikkelezve ragyognak, futnak Szeged felé, futnak Szabadkának a ZOO mellett, hol már minden bizonnyal az oroslánokon, majmokon is finom ónréteg ragyog. Finom ón a bölcs orángutánon... Igaz, a múltkor unokám kijavított, Palicson nincs orángután. És ha lenne is, akkor sem engednék ki télidőben...

Akárha most a fény utazna a síneken, valami ragyogás. Mintha csak felújították volna őket. A platán egy-egy fennmaradt termését is nikkellebe mártották, a fehér ivoire testek is üvegesen csillognak. A buszmegálló ismét üres. Már biztosan elment a busz. Vagy a pótbusz. A kóbor kutyák falkája is továbbállt, talán

éppen ez a legbiztosabb jel, hogy már nincs mit várni. Beállok az előző helyemre, egy lépéssel előrébb, ne védje semmi kalapom, ne védje semmi lényem az őnozás isteni eljárásától.

Szemben a Falcione-kúria is ragyog, Schönbrunn-sárgája (mert újabban, elfelejtettem említeni, Schönbrunn-sárgát mondunk) arannyá tűnt az ön alatt. Nő a fejemen a csákó. És ahogy a nemzetközi úton odaát a kis kúria is aranyként kezd ragyogni, úgy kezd az én csákóm is aranycsákóvá tűnni át, nem csoda, hisz annyit néztem, kutattam volt életem folyamán Rembrandt Claudius Civilis összeesküvését ábrázoló képén azt a bizonyos aranycsákót. Érzem, már a koponyámat kezdi szorítani. Most meg azzal a bizonyos obszidián koponyával példázódnék, ha még példázódhatnék (mostanában olvastam, Lebel egy obszidián koponyát ábrázoló képet helyezett Breton ravatalára), de érzem, nem mozog a nyelvem, megfagy, a Szibériában is a nyelve fagyott meg először a foglyoknak, a nyál jegébe fagyott, a nyál jege lassan kitüremkedett a szájukon, ki mint egy képregény szövegtére, amelybe éppen csak be kellene írni a betűket, de ki írja be, istenem, ki írja be a szöveget ezekbe a jéglabdába, istenem, ki írja tele a nagy jégfelületeket, ki írja tele a nagy jéglapokat, jégkönyveket, ki, amikor immár nem maradt más írástudó rajtad kívül?!

Ilyen helyzetekben mindig újra és újra visszamenekülök római zarándoktársamhoz, a kis erdei emberkéhez, a kutyabőr-cserző tímárhoz. Az ő szemével próbálom látni az önarckép felénk nyújtott, illetve Tyiro Falcione szemétdombra dobott üres bőrszakját, amit a Párizsból hazatért mester oly merészen feszített volt a képre, éppen egy évvel a valós megnyúztatás előtt, az ő szavait ismételve, ugyanis amikor Rómában, a Sixtusi-kápolnában megkérdeztem, milyennek tűnik neki az a fenti munka, mármint az a lenyúzott bőr a firmamentumon, hosszú szemrevételezés után, vakarózva, motyogva végül is azt válaszolta, hogy szakmailag hibátlan. Mert ő, tette hozzá, aki ezeregy kutyát nyúzott volt, a legkisebb hibát is észrevenné. Később, már Michelangelo márványai előtt (elcsodálkozott, hogy a márványok is mind nyúzottak, a tiszta, eres húst mutatják immár csak), azt mondta, látogassam meg az adai erdőkben. Én a Tisza menti erdőkben nőttem volt fel, ám csak Martonosig, a magyar határig ismertem a Tisza menti erdőket (igaz, némileg ismertem a szegedi, mártélyi és a csongrádi részt is), lefelé pedig csak Adorjánig, majd pedig Zentánál még egy kicsit, de lejjebb Pecellő, Ada és Mohol sávjának erdeit már egyáltalán nem ismertem. Igen, Moholnak csak a moháját ismerem, lévén hogy neve is a mohából ered (igaz, Hazslinszky nagy moh-könyvében, *A Magyar Birodalom moh-flórájában* nem tárgyalja külön a moholi mohát... Menjek el hozzá az adai erdőbe, ismételte mászás, imádkozás közben a Scala Santán, meg landolás közben a Spanyol-lépcsőn is, majd megtanít szépen a nyúzás művészetére... Zarándoktársunk, a neves zentai ex libris-rajzoló, amikor meghallotta az invitálást, azt mondta, velem jön ő is, majd alapítunk ott egy kis, titkos művésztelepet, csupán egy szavába kerül, és a világ legjobb ex libris-rajzolói mind odase-

reglenek – és akkor majd azoknak a teleírt nagy jégkönyveknek, jégkódexeknek is elkészítik az ex libriseit...

Napokig hánytam. Noha különben jól bevackoltam az egyik vályogból rakott ólféleségbe. Azután meg szerencsémre tényleg megjelent a világhíres ex libris-rajzoló barátunk, firenzei, római zarándoktársunk is, mert ők elmaradhatatlanok egymás mellől, a Szentföldet is együtt járták be, a Holt-tenger partját is... Igen, a kis tímár a Holt-tengerbe járt fürödni, ahogy a világhírű ex libris-rajzoló barátunk mondta, áztatni magát, áztatni tanin által átjárt lényét, lelkét... Gondoltam, ha ezt túlélem, én is elmegyek velük egyszer zarándokútra a Holt-tenger mellé, áztatni magam... Jóllehet akkor még csak elvértve hoztak a környék (Ada, Mohol, Pecelló, Óbecse) sintérjei, kutyapécerei tetemeket. És kezdetét vette a mi anatómiai leckénk, elvégre, mondta a világhíres ex libris-rajzoló, Leonardo és Rembrandt is végeztek boncolást, nyúzást...

Michelangelo nem tudta volna megnyúzni magát, ha nem néz boncolásokat, nyúzásokat, ember- és állatnyúzásokat... Sosem is tudta volna magát kiugratni, így mondta a kis tímár, saját bőréből ily hibátlanul... Harmadik nap után elmenekültem. Bus Bandi atya, rokonom, fülébe is eljutott a hír, hogy elmenekültem, mondta, majd jelzi, mikor mennek a Szentföldre, mikor a Holt-tenger partjára, majd üzen, már nem tudja elképzelni a zarándokutakat a mi triumvirátusunk nélkül... De a zarándokutak váratlanul megszűntek. Valaki agyonverte Bus Bandi atyát, akárha egy Coppola-filmben, zentai, mert közben Telecskáról áthelyezték Zentára, ágyában.